

Ispitni katalog za državnu maturu
u školskoj godini 2013./2014.

VJERONAUK

Sadržaj

Uvod	5
1. Područja ispitivanja	5
2. Obrazovni ishodi	5
2.1. Temelji kršćanske vjere.....	6
2.2. Život i povijest Crkve	8
2.3. Kršćanska vjera i život u suvremenome svijetu.....	9
3. Struktura ispita	11
4. Tehnički opis ispita	12
4.1. Trajanje ispita.....	12
4.2. Izgled ispita i način rješavanja.....	12
4.3. Pribor	12
5. Opis bodovanja.....	12
6. Primjeri zadataka s detaljnim pojašnjenjem	13
6.1. Primjer zadatka višestrukoga izbora	13
6.2. Primjer zadatka višestrukih kombinacija.....	13
6.3. Primjer zadatka povezivanja	13
6.4. Primjer zadatka dopunjavanja	14
6.5. Primjer zadatka kratkoga odgovora.....	14
6.6. Primjer zadatka produženoga odgovora	15
7. Priprema za ispit.....	15
7.1. Objašnjenje izbora obrazovnih ishoda.....	16

Uvod

Vjeronauk je na državnoj maturi izborni predmet.

Ispitni katalog za državnu maturu iz Vjeronauka temeljni je dokument ispita kojim se jasno opisuje što će se i kako ispitivati na državnoj maturi iz ovoga predmeta u školskoj godini 2013./2014.

Ispitni katalog sadrži sve potrebne informacije i detaljna pojašnjenja o obliku i sadržaju ispita.

Njime se jasno određuje što se od pristupnika očekuje na ispitu.

Ispitni katalog usklađen je s odobrenim četverogodišnjim Nastavnim planom i programom¹ za Vjeronauk u gimnazijama.

Ispitni katalog sadrži ova poglavlja:

1. Područja ispitivanja
2. Obrazovni ishodi
3. Struktura ispita
4. Tehnički opis ispita
5. Opis bodovanja
6. Primjeri zadataka s detaljnim pojašnjenjem
7. Priprema za ispit.

U prvome i drugome poglavlju čitatelj može naći odgovor na pitanje *što se ispituje*.

U prvome su poglavlju navedena područja ispitivanja, odnosno ključna znanja i vještine iz ovoga predmeta koje se ispituju ovim ispitom.

U drugome je poglavlju, kroz konkretnе opise onoga što pristupnik treba znati, razumjeti i moći učiniti, pojašnjen način na koji će se navedena znanja i vještine provjeravati.

Treće, četvrto i peto poglavlje odgovaraju na pitanje *kako se ispituje*, a u njima je pojašnjena struktura i oblik ispita, vrste zadataka, način provedbe i vrjednovanja pojedinih zadataka i ispitnih cjelina.

U šestome su poglavlju primjeri zadataka s detaljnim pojašnjenjem.

Sedmo poglavlje odgovara na pitanje *kako se pripremiti za ispit*.

1. Područja ispitivanja

Ispitom iz Vjeronauka provjerava se pristupnikovo:

- poznavanje i razumijevanje temelja kršćanske vjere
- poznavanje i razumijevanje života i povijesti Crkve
- poznavanje i razumijevanje područja življenja kršćanske vjere u suvremenome svijetu.

2. Obrazovni ishodi

U ovome su poglavlju za svako područje ispitivanja određeni obrazovni ishodi, odnosno konkretni opisi onoga što pristupnik mora znati, razumjeti i moći učiniti kako bi postigao uspjeh na ispitu².

Obrazovni ishodi prikazani su, radi bolje preglednosti, u tablicama.

U tablicama su detaljno razrađeni sadržaji koji će se ispitivati te obrazovni ishodi vezani uz pojedine sadržaje.

¹ Republika Hrvatska – Ministarstvo znanosti, obrazovanja i športa, Hrvatska biskupska konferencija – Nacionalni katehetski ured, *Plan i program Katoličkoga vjeronauka za četverogodišnje srednje škole*, Zagreb, 2009., <http://public.mzos.hr/Default.aspx?sec=3061>

² v. poglavlje *Objašnjenje izbora obrazovnih ishoda*

2.1. Temelji kršćanske vjere

Tablica 1. Temelji kršćanske vjere

SADRŽAJI	OBRAZOVNI ISHODI
KRŠĆANSKA OBJAVA I SVETO PISMO	<ul style="list-style-type: none"> • navesti i objasniti pojam Objave • navesti primjere nadnaravne Objave iz Staroga i Novoga zavjeta • navesti načine prenošenja Objave • objasniti pojam, nastanak, povijesni i geografski okvir Biblije • opisati strukturu Biblije • navesti jezike kojima su pisane biblijske knjige te jezike i nazine prvih prijevoda Biblije • odrediti podjelu biblijskih knjiga prema glavnim književnim vrstama i za svaku od njih navesti primjer • prepoznati i primijeniti način citiranja biblijskih knjiga, poglavila i redaka • protumačiti tvrdnju <i>Biblij je riječ Božja</i> • protumačiti značenje Biblije za kršćansku vjeru i život
BIBLIJSKA SLIKA BOGA I ISKUSTVO BOGA	<ul style="list-style-type: none"> • razlučiti i objasniti stadije procesa spoznaje Boga u Starome zavjetu kroz povijesne i društvene mijene • navesti bitna obilježja starozavjetne slike o Bogu na temelju Izl 3,13 • objasniti novost slike Boga kojega objavljuje Isus kroz svoje propovijedanje i djelovanje • navesti i protumačiti novozavjetna svjedočanstva vjere u Isusa kao Sina Božjega • prepoznati ključne momente objave trojedinoga Boga u Novome zavjetu • objasniti posebnost i autentičnost kršćanskog duhovnoga iskustva • razlikovati autentičnu religioznost od religioznoga fanatizma i fundamentalizma • nabrojiti i objasniti mogućnosti (načine i mjesta) kršćaninova susreta s Bogom danas • objasniti narav i važnost sakramenata za kršćanski život • protumačiti iskustvo Božje milosti i spasenja na primjeru sakramenta pomirenja • navesti bitne elemente, učinke i važnost sakramenta pomirenja za kršćaninov život
ISUS KRIST – VRHUNAC OBJAVE	<ul style="list-style-type: none"> • navesti nekršćanske i kršćanske izvore koji govore o Isusu kao povijesnoj osobi • navesti izvore koji prikazuju Isusa Krista kao pravoga Boga i pravoga čovjeka • navesti osnovne povijesne činjenice o Isusu iz Nazareta • navesti ključne odrednice Isusova stila i programa djelovanja • navesti bitne poruke Isusova naučavanja • protumačiti značenje pojma Kraljevstva Božjega • navesti i objasniti razloge i smisao Isusove smrti • navesti događaje koji utemeljuju kršćansku vjeru u Kristovo uskrsnuće • protumačiti značenje Kristova uskrsnuća za vjeru i život kršćana • protumačiti kršćansku istinu da je Isus Krist jedini otkupitelj i jedini posrednik između Boga i ljudi

LJUBAV PREMA BOGU	<ul style="list-style-type: none"> • protumačiti sadržaj i važnost prve Božje zapovijedi • navesti i objasniti izraze štovanja Boga • definirati i protumačiti pojmove ateizma, agnosticizma i krivovjerja • navesti i objasniti oblike povrijede vjere • protumačiti biblijsko značenje imena i njegovu važnost za shvaćanje druge Božje zapovijedi • objasniti značenje starozavjetnoga Božjega imena (tetragrama) JHWH – etimološki i funkcionalno • navesti načine povrijede Božjega imena • protumačiti značenje dana Gospodnjega u Starome zavjetu • objasniti važnost nedjelje kao dana Gospodnjega
OBZORJA SLOBODE	<ul style="list-style-type: none"> • nabrojiti oblike i prepoznati vrste kršćanske molitve
KRŠĆANSKA NADA U BUDUĆNOST	<ul style="list-style-type: none"> • razlikovati i objasniti pojmove apokalipse i eshatologije • razlikovati i objasniti biblijsku i svjetovnu apokaliptiku • prepoznati biblijske apokaliptičke tekstove i njihova glavna obilježja • navesti i objasniti temeljne eshatološke pojmove (stvarnosti) • razlikovati i objasniti pojmove osobnoga suda, posljednjega suda i paruzije (drugi Kristov dolazak) • prepoznati i objasniti različite stavove s obzirom na očekivanje budućnosti • povezati kršćansko shvaćanje posljednjega suda s čovjekovom odgovornošću pred Bogom • objasniti značenje kršćanske istine da je spasenje u Isusu Kristu već ostvareno i još nije u svojoj punini • objasniti tvrdnju da je Marija pralik otkupljenoga čovjeka i novoga stvorenja

2.2. Život i povijest Crkve

Tablica 2. Život i povijest Crkve

SADRŽAJI	OBRAZOVNI ISHODI
ŽIVOT S CRKVOM I U CRKVI	<ul style="list-style-type: none"> • navesti i objasniti značenje pouksrsnih iskustava apostolske zajednice za nastajanje prve Crkve • navesti i objasniti četiri bitna posredništva Crkve u službi ostvarivanja Kraljevstva Božjega • navesti i objasniti važnost sakramenata kršćanske inicijacije za život kršćana • protumačiti univerzalnost i veze jedinstva Crkve • razlikovati službe i karizme u Crkvi i navesti primjere jednoga i drugoga • nabrojiti tri stupnja svetoga reda i objasniti značenje toga sakramenta za život Crkve • objasniti pojam Crkve kao zajedništva prema II. vatikanskom saboru • objasniti pojam, važnost i ciljeve ekumenizma
ZAJEDNICA KOJA OSLOBAĐA I SLUŽI – POVIJEST CRKVE	<ul style="list-style-type: none"> • opisati obilježja i strukturu prve kršćanske zajednice • objasniti značenje sv. Pavla za razvoj kršćanstva • navesti poteškoće s kojima se susretala prva Crkva u svojem okruženju (među Židovima, u susretu s antičkim svijetom i u Rimskome Carstvu) • navesti uzroke, posljedice i značenje progona Crkve u Rimskome Carstvu • objasniti pojam mučeništva i nabrojiti ranokršćanske mučenike na našim prostorima • objasniti značenje careva Konstantina i Teodozija za povijest Crkve • navesti i objasniti najvažnije doprinose Crkve društveno-kulturnom razvoju u srednjem vijeku • navesti uzroke i posljedice križarskih ratova i inkvizicije • navesti uzroke i objasniti posljedice Istočnoga raskola 1054. godine • navesti temeljna obilježja pravoslavlja i razlike u odnosu na Katoličku crkvu • navesti glavna vjerovanja starih Hrvata prije pokrštenja (staroslavenska vjerovanja) • objasniti proces pokrštavanja Hrvata i razvoj kršćanstva na našem prostoru • povezati početke pismenosti u Hrvatsu s Crkvom • objasniti značenje veza s papom za nastajanje hrvatske države • navesti zasluge pojedinaca iz redova Crkve u našem narodu na različitim područjima društvenoga života (Bartol Kašić, Ruđer Bošković, Augustin Kažotić, Andrija Kačić-Miošić, Juraj Haulik, Josip Juraj Strossmayer) • navesti uzroke te objasniti tijek i ishode Zapadnoga raskola • nabrojiti reformatore i objasniti glavne crte njihova nauka (Martin Luther, Jean Calvin, Ulrich Zwingli) • opisati nastanak i specifičnosti Anglikanske crkve • objasniti značenje Tridentskoga sabora u obnovi Crkve nakon reformacije • objasniti situaciju Crkve u vrijeme Francuske revolucije • objasniti djelovanje i poteškoće Crkve u doba prosvjetiteljstva, humanizma i renesanse • nabrojiti novosti koje Crkvi donosi II. vatikanski sabor • nabrojiti hrvatske svece i blaženike te navesti bitne podatke iz njihova života i djelovanja

2.3. Kršćanska vjera i život u suvremenome svijetu

Tablica 3. Kršćanska vjera i život u suvremenome svijetu

SADRŽAJI	OBRAZOVNI ISHODI
ČOVJEK U POTRAZI ZA ŽIVOTNIM SMISLOM	<ul style="list-style-type: none"> navesti kriterije na temelju kojih život izgleda smislenim ili besmislenim navesti tumačenja različitih znanosti (filozofije, psihologije) i svjetonazora o patnji i smislu života (A. Camus, V. E. Frankl)
ČOVJEK – RELIGIOZNO BIĆE	<ul style="list-style-type: none"> odrediti pojam religije i navesti njezine ključne odrednice navesti osnovne pojmove oblike religioznosti navesti temeljna pitanja na koja religija nastoji dati odgovor protumačiti razliku između naravne i nadnaravne Objave navesti objavljene religije nabrojiti velike svjetske religije razlikovati monoteističke i politeističke religije imenovati zajedničkoga praoča triju velikih monoteističkih religija navesti i protumačiti temeljne odrednice židovstva: svete spise, vjerovanje, kult i moral navesti temeljna razdoblja židovske povijesti navesti sličnosti i razlike između Pashe i Uskrsa navesti i objasniti temeljne odrednice islama: utemeljitelja, svete spise, vjerovanje, kult i moral navesti i objasniti pet stupova islama protumačiti posebnost kršćanstva u odnosu na druge monoteističke religije navesti četiri osnovna oblika dijaloga s nekršćanskim religijama
TAJNA STVARANJA – GOVOR ZNANOSTI I GOVOR VJERE	<ul style="list-style-type: none"> razlikovati prirodoznanstveni i biblijski pristup stvarnosti i stvaranju svijeta i čovjeka objasniti biblijski govor o postanku svijeta i čovjeka prema Post 1, 1-2, 4 b protumačiti značenje pojma čovjek – slika Božja objasniti procesualnost stvaranja i ulogu čovjeka kao sustvaratelja
POZIV NA SLOBODU	<ul style="list-style-type: none"> navesti čimbenike koji utječu na razvoj osobnosti razlikovati i protumačiti „slobodu od“ i „slobodu za“ objasniti razliku između vanjske i unutarnje slobode protumačiti poimanje i značenje Isusa kao oslobođitelja
TEMELJNA OBILJEŽJA KRŠĆANSKE SLIKE O ČOVJEKU	<ul style="list-style-type: none"> objasniti značenje čovjeka kao osobe i subjekta na temelju biblijskoga teksta Post 1, 26 prepoznati u biblijskoj slici čovjeka uporište za međuljudske odnose razumjeti teološko i antropološko poimanje čovjeka kao stvorenoga, ranjenoga, spašenoga, etičkoga i besmrtnoga bića

ČOVJEK KAO MORALNO BIĆE	<ul style="list-style-type: none"> • prepoznati različite definicije čovjeka u specifičnome poimanju pojedinih znanosti o čovjeku • razlikovati i objasniti pojmove etike, morala i kršćanskoga morala • navesti Zlatno pravilo moralnosti i objasniti njegovo univerzalno etičko značenje • razlikovati i objasniti prirodni i objavljeni moralni zakon • objasniti odnos vjere i morala • navesti i objasniti temelj starozavjetnoga morala • navesti i objasniti temelj novozavjetnoga morala • razlikovati i objasniti pojmove „dobro“ i „vrijednost“ (vrjednota) • objasniti pojam savjesti i navesti oblike savjesti • navesti i objasniti izvore moralnosti ljudskih čina • navesti uvjete o kojima ovisi moralnost čovjekovih čina • prepoznati sličnosti temeljnih moralnih zahtjeva u svjetskim religijama • objasniti tvrdnju da je Isus Krist mjeru kršćanske moralnosti • protumačiti tvrdnju da je Bog najviše dobro • navesti i objasniti pojam i vrste grijeha • objasniti pojam krjeposti i razlikovati stožerne i bogoslovne krjeposti
MUŠKO I ŽENSKO STVORI IH	<ul style="list-style-type: none"> • protumačiti značenje Drugoga biblijskoga izvješća o stvaranju čovjeka za kršćansko poimanje čovjeka kao muškarca i žene • navesti i objasniti temelje na kojima počiva kršćansko shvaćanje spolnosti • protumačiti važnost ljubavi kao norme ljudske spolnosti i odnosa među spolovima • navesti i objasniti biblijsko utemeljenje sakramenta ženidbe • objasniti narav i smisao braka i obitelji • navesti preduvjete za valjano sklapanje sakramenta ženidbe • navesti i objasniti bitna svojstva kršćanske ženidbe • navesti i objasniti odrednice odgovornoga roditeljstva • navesti i protumačiti povrjede dostojanstva spolnosti, braka i obitelji
DOSTOJANSTVO LJUDSKOGA ŽIVOTA	<ul style="list-style-type: none"> • objasniti temeljni kršćanski stav prema ljudskome životu • navesti i objasniti povrjede ljudskoga života • protumačiti pojam bioetike te navesti područja kojima se bavi • objasniti stav Crkve prema presađivanju organa i navesti opasnosti manipulacije u presađivanju organa • navesti razloge zbog kojih sve što je znanstveno moguće na području biogenetike nije i moralno dopustivo • navesti i objasniti razloge zbog kojih sve što je znanstveno moguće na području reproduktivne biologije nije i moralno dopustivo • objasniti povezanost sakramenta bolesničkoga pomazanja i skrbi za zdravlje i život čovjeka • objasniti biblijsko utemeljenje, značenje i učinke sakramenta bolesničkoga pomazanja

SUVREMENI ČOVJEK PRED PITANJEM BOGA	<ul style="list-style-type: none"> • razlikovati i objasniti pojmove sekularizacije i sekularizma • navesti i protumačiti uzroke religioznoga indiferentizma • navesti i objasniti oblike i uzroke iskrivljenih predodžaba o Bogu • objasniti posebnost i autentičnost kršćanskoga duhovnoga iskustva • protumačiti povezanost između čovjekove slobode i Božjega dopuštanja zla i patnje u svijetu prema Post 3 • navesti i objasniti kršćanski odgovor na problem patnje • navesti i protumačiti dokaze o Božjoj opstojnosti
LJUDSKI RAD I STVARALAŠTVO	<ul style="list-style-type: none"> • objasniti razliku i odnos između zvanja i zanimanja • protumačiti biblijsko shvaćanje i značenje rada • usporediti i protumačiti shvaćanje i vrjednovanje rada u socijalnome nauku Crkve i u današnjem neoliberalnom kapitalizmu • navesti i objasniti ključne odrednice kršćanskoga socijalnoga nauka • objasniti pojmove osobnoga i općega dobra i njihov odnos • objasniti pojam i uključnice etike poslovanja • objasniti kršćansko shvaćanje mira • protumačiti kršćanski nauk o pravednome miru i nužnoj obrani • prepoznati istinu, pravdu i mir kao putove ostvarivanja općega dobra
IZAZOVI ZNANSTVENO-TEHNIČKOGA NAPRETKA	<ul style="list-style-type: none"> • objasniti razliku između znanja i mudrosti • navesti i obrazložiti prednosti i opasnosti znanstveno-tehničkoga razvoja • prikazati i obrazložiti kriterije kršćanskoga stava u odnosu prema problemima i rizicima napretka • navesti i objasniti kriterij autentičnosti svakoga napretka • protumačiti kršćansko shvaćanje istine i obveze kršćana prema istini • navesti i razlikovati povjede istine

3. Struktura ispita

Ispit iz Vjeronomaka sadrži 32 zadatka.

Tablica 4. prikazuje strukturu ispita prema vrsti zadataka i područjima ispitivanja.

Tablica 4. Struktura ispita

VRSTA ZADATAKA	TEMELJI KRŠĆANSKE VJERE	ŽIVOT I POVIJEST CRKVE	KRŠĆANSKA VJERA I ŽIVOT U SUVREMENOME SVIJETU
Zadatci višestrukoga izbora	2	2	2
Zadatci višestrukih kombinacija	2	2	2
Zadatci povezivanja	1	1	1
Zadatci dopunjavanja	2	1	1
Zadatci kratkoga odgovora	2	2	2
Zadatci produženoga odgovora	2	2	3
UKUPNO	11	10	11

4. Tehnički opis ispita

4.1. Trajanje ispita

Ispit iz Vjeronauka je pisani i traje ukupno **90 minuta** bez prekida.

Vremenik provedbe bit će objavljen u *Vodiču kroz ispite državne mature te na mrežnim stranicama Nacionalnoga centra za vanjsko vrednovanje obrazovanja* (www.ncvvo.hr).

4.2. Izgled ispita i način rješavanja

Pristupnici dobivaju sigurnosnu vrećicu u kojoj je *ispitna knjižica i list za odgovore*.

Od pristupnika se očekuje da pozorno pročitaju upute koje će slijediti tijekom rješavanja ispita.

Dodatno, uz svaku vrstu zadatka priložena je uputa za rješavanje. Čitanje ovih uputa je bitno jer je u njima naznačen i način obilježavanja točnih odgovora.

Zadatke zatvorenoga tipa (višestrukoga izbora, višestrukih kombinacija i povezivanja) pristupnici rješavaju obilježavanjem slova točnoga/točnih odgovora među ponuđenima. Slova točnih odgovora obilježavaju se znakom X. Ako pristupnik obilježi više od naznačenoga broja odgovora za pojedini zadatak, taj će se zadatak bodovati s 0 (nula) bodova bez obzira na to što među obilježenima mogu biti i točni odgovori.

Zadatke otvorenoga tipa (dopunjavanja, kratkoga odgovora i produženoga odgovora) pristupnici rješavaju upisivanjem točnoga odgovora na za to predviđeno mjesto naznačeno u uputi za rješavanje.

4.3. Pribor

Tijekom pisanja ispita iz Vjeronauka dopušteno je rabiti kemijsku olovku plave ili crne boje.

5. Opis bodovanja

Ukupni broj bodova je **54**.

Svaki točno obilježen odgovor (na zadatak, odnosno na dio zadatka ako se u zadatku traži više točnih odgovora) u zadatcima zatvorenoga tipa donosi jedan bod.

Svaki točno upisan odgovor u zadatcima dopunjavanja i zadatcima kratkoga odgovora donosi jedan bod.

Zadatci produženoga odgovora vrjednuju se prema jedinstvenoj ljestvici za procjenu.

Ljestvica za vrjednovanje zadataka produženoga odgovora prikazana je u tablici 5.

Tablica 5. Ljestvica za vrjednovanje zadataka produženoga odgovora

OPISIVAČI	BODOVI
Odgovor je logično strukturiran i zadovoljava zahtjeve pitanja.	2
Pitanje je djelomično odgovoren (nedostaju informacije ili su samo djelomično točne ili su samo djelomično usmjerene na pitanje).	1
Odgovor sadrži netočne informacije ili one nisu usmjerene na pitanje ili nedostaje odgovor.	0

6. Primjeri zadatka s detaljnim pojašnjenjem

U ovome su poglavlju primjeri zadatka. Uz svaki primjer zadatka ponuđen je opis te vrste zadatka, točan odgovor, obrazovni ishod koji se tim konkretnim zadatkom ispituje te način bodovanja.

6.1. Primjer zadatka višestrukoga izbora

Zadatak višestrukoga izbora sastoji se od **upute** (u kojoj je opisan način rješavanja zadatka i koja je zajednička za sve zadatke toga tipa u nizu), **osnove** (u kojoj je postavljen zadatak) te **četiriju ponuđenih odgovora**, od kojih je jedan točan.

U sljedećem zadatku od više ponuđenih odgovora samo je jedan točan.

Točan odgovor morate označiti znakom X na listu za odgovore.

Točan odgovor donosi jedan bod.

Tko je zajednički praotac triju velikih monoteističkih religija?

- A. Mojsije
- B. Ilija
- C. Abraham
- D. David

TOČAN ODGOVOR: C

OBRAZOVNI ISHOD: imenovati zajedničkoga praoca triju velikih monoteističkih religija

BODOVANJE:

1 bod – točan odgovor

0 bodova – netočan odgovor, izostanak odgovora ili ako je obilježeno više od dvaju odgovora

6.2. Primjer zadatka višestrukih kombinacija

Zadatak višestrukih kombinacija sastoji se od **upute** (u kojoj je opisan način rješavanja zadatka i koja je zajednička za sve zadatke toga tipa u nizu), **osnove** (u kojoj je postavljen zadatak) te **pet ponuđenih odgovora** od kojih su dva točna.

U sljedećem zadatku od više ponuđenih odgovora dva su točna.

Točne odgovore morate označiti znakom X na listu za odgovore.

Svaki točan odgovor donosi jedan bod.

Koja su zajednička obilježja Pashe i Uskrsa?

- A. spomendan su Isusova uskrsnuća
- B. središnji su vjerski blagdani
- C. spominju se prelaska preko Crvenoga mora
- D. slave ispunjenje Božjega obećanja
- E. židovski su blagdani

TOČNI ODGOVORI: B, D

OBRAZOVNI ISHOD: navesti sličnosti i razlike Pashe i Uskrsa

BODOVANJE:

2 boda – oba točna odgovora

1 bod – jedan točan odgovor

0 bodova – netočni odgovori, izostanak odgovora ili ako je obilježeno više od dvaju odgovora

6.3. Primjer zadatka povezivanja

Zadatak povezivanja sastoji se od **upute** (u kojoj je opisan način rješavanja zadatka i koja je zajednička za sve zadatke toga tipa u nizu), **osnove** (pitanja), **četiriju čestica pitanja** te **šest čestica odgovora**.

U sljedećem zadatku svaki sadržaj označen brojem povežite samo s jednim odgovarajućim sadržajem koji je označen slovom.

Dva sadržaja označena slovom ne mogu se povezati.

Točne odgovore morate označiti znakom X na listu za odgovore.

Svaki točan odgovor donosi jedan bod.

Osobama pridružite službe i djelatnosti koje predstavljaju njihov doprinos znanosti i kulturi u hrvatskome narodu.

1. Bartol Kašić	A. isusovac, matematičar, fizičar i filozof
2. Ruđer Bošković	B. biskup, promicatelj zbližavanja kršćanskoga Istoka i Zapada, utemeljitelj JAZU
3. Augustin Kažotić	C. biskup, izdao prvu hrvatsku gramatiku
4. Josip Juraj Strossmayer	D. dominikanac, organizator višega školstva i Katedralne škole u Hrvatskoj
	E. franjevac, pučki pjesnik, knjiga „Razgovor ugodni naroda slovinskoga“
	F. biskup, utemeljitelj tjednika „Katolički list“

TOČNI ODGOVORI: 1. C, 2. A, 3. D, 4. B

OBRAZOVNI ISHOD: navesti zasluge pojedinaca iz redova Crkve u našem narodu na različitim područjima društvenoga života

BODOVANJE:

4 boda – svi točni odgovori

3 boda – tri točna odgovora

2 boda – dva točna odgovora

1 bod – jedan točan odgovor

0 bodova – svi netočni odgovori, izostanak odgovora ili ako je obilježeno više odgovora za čestice pitanja

6.4. Primjer zadatka dopunjavanja

U zadatku dopunjavanja pristupnik treba dovršiti zadanu rečenicu upisivanjem pojma koji nedostaje na predviđeno mjesto. U pridruženoj uputi naznačen je način rješavanja zadatka.

U sljedećem zadatku dopunite zadanu rečenicu upisivanjem sadržaja koji nedostaje.

Odgovor upišite samo na predviđeno mjesto u ispitnoj knjižici.

Ne popunjavajte prostor za bodovanje.

Sveta knjiga islama naziva se _____.

TOČAN ODGOVOR: Kur'an ili Kuran

OBRAZOVNI ISHOD: navesti i objasniti temeljne odrednice islama: utemeljitelja, svete spise, vjerovanje, kult i moral

BODOVANJE:

1 bod – točan odgovor

0 bodova – netočan odgovor ili izostanak odgovora

6.5. Primjer zadatka kratkoga odgovora

Zadatak kratkoga odgovora sastoji se od **upute** (u kojoj je opisan način rješavanja zadatka i koja je zajednička za sve zadatke toga tipa u nizu) i **osnove** (najčešće pitanja) u kojoj je zadano što pristupnik treba odgovoriti.

U sljedećem zadatku odgovorite kratkim odgovorom (riječju, s nekoliko riječi ili jednostavnom rečenicom).

Odgovor upišite samo na predviđeno mjesto u ispitnoj knjižici.

Ne popunjavajte prostor za bodovanje.

Koji se kršćanski blagdan smatra blagdanom ustanovljenja Crkve? _____

TOČAN ODGOVOR: Duhovi ili Pedesetnica

OBRAZOVNI ISHOD: navesti i objasniti značenje pouksrsnih iskustava apostolske zajednice za nastajanje prve Crkve

BODOVANJE:

1 bod – točan odgovor

0 bodova – netočan odgovor ili izostanak odgovora

6.6. Primjer zadatka produženoga odgovora

Zadatak produženoga odgovora također se sastoji od **upute** (u kojoj je opisan način rješavanja zadatka i koja je zajednička za sve zadatke toga tipa u nizu) i **osnove** (najčešće pitanja) u kojoj je zadano što pristupnik treba odgovoriti.

U zadatcima produženoga odgovora od pristupnika se traži da odgovori u nekoliko rečenica.

U sljedećem zadatku odgovorite s nekoliko rečenica, jasno i sažeto, usmjeravajući se na ono što je bitno za zadatak.

Odgovor upišite samo na predviđeno mjesto u ispitnoj knjižici.

Ne popunjavajte prostor za bodovanje.

Koja je bitna razlika između biblijskoga i prirodoznanstvenoga govora o stvaranju svijeta i čovjeka?

PRIMJER TOČNOGA ODGOVORA: Biblijski govor o stvaranju svijeta i čovjeka je slikovit. On izražava vjeru biblijskoga čovjeka u Boga stvoritelja. Poruka biblijskoga govora jest da je Bog izvor i počelo svega stvorenoga, da on stvara i djeluje iz ljubavi te da je stvaranje početak njegova trajnoga djelovanja u povijesti svijeta i čovjeka. Prirodoznanstveni govor o stvaranju, naprotiv, želi objasniti kada i kako je nastao svijet i čovjek. Pritom se služi metodama znanstvenoga istraživanja, pretpostavkama i dokazima. Ta dva pristupa imaju različite ciljeve i zato se međusobno ne isključuju.

OBRAZOVNI ISHOD: razlikovati prirodoznanstveni i biblijski pristup stvarnosti i stvaranju svijeta i čovjeka

BODOVANJE: prema ljestvici za vrjednovanje 2, 1 ili 0 bodova³

7. Priprema za ispit

Za ispit se treba pripremiti uz pomoć udžbenika i ovdje navedene literature.

Popis obrazovnih ishoda pristupnicima može poslužiti i kao lista za provjeru usvojenih znanja.

Uspjeh na ispitu uvjetuje i dobra upoznatost s načinom ispitivanja.

Pristupnicima se savjetuje:

- proučavanje opisa izgleda ispita i primjera zadataka
- rješavanje oglednoga primjera ispita.

Literatura za nastavnike:

V. Gadža – N. Milanović – R. Paloš – M. Vučica

– D. Vuletić, *Tražitelji smisla*. Vjeronomučni udžbenik za prvi razred srednje škole, KSC, Zagreb, 2003.

V. Gadža – N. Milanović – R. Paloš – D. Vuletić, *Odvažni svjedoci*. Vjeronomučni udžbenik za drugi razred srednje škole, KSC, Zagreb, 2004.

D. Čaplar – D. Kustura – I. Živković, *Životom darovani*. Udžbenik katoličkoga vjeronomučstva za 3. razred srednjih škola, KS, Zagreb, 2010.

A. T. Filipović – M. M. Gadža – S. V. Gadža – A. Matković – S. N. Radinović – M. Vučica, *Svjetлом vjere*. Udžbenik katoličkoga vjeronomučstva za 4. razred srednjih škola, KS, Zagreb, 2009.

X. Léon-Dufour (ur.), *Rječnik biblijske teologije*, KS, 1969.

Katekizam katoličke Crkve, Hrvatska biskupska konferencija, 1994.

³ v. poglavje Opis bodovanja

- Alexander i sur. (ur.): *Biblijski priručnik – mala enciklopedija*, KS i GZH, Zagreb, 1989.
- Franzen, A., *Pregled povijesti Crkve*, Zagreb, KS, 1993.
- Lujić, B., *Isusova otvorena antropologija*, KS, Zagreb, 2005.
- Matulić, T., *Bioetika*, GK, Zagreb, 2001.
- Muggeridge, M., *Isus – čovjek koji živi*, KS, Zagreb, 1995.
- Nemet, L., *Teologija stvaranja*, KS, Zagreb, 2003.
- Staguhn, G., *Kratka povijest svjetskih religija*, Mozaik knjiga, Zagreb, 2004.
- Šanjek, F., *Kršćanstvo na hrvatskom prostoru*, Zagreb, KS, 1991.
- Valjan, V., *Bioetika*, Svjetlo riječi, Sarajevo, 2004.
- Valjan, V., *Spolni, ženidbeni i bračni moral*, Svjetlo riječi, Sarajevo, 2002.

Literatura i tekstovi za učenike:

- V. Gadža – N. Milanović – R. Paloš – M. Vučica – D. Vuletić, *Tražitelji smisla*. Vjeronaучni udžbenik za prvi razred srednje škole, KSC, Zagreb, 2003.
- V. Gadža – N. Milanović – R. Paloš – D. Vuletić, *Odvazni svjedoci*. Vjeronaучni udžbenik za drugi razred srednje škole, KSC, Zagreb, 2004.

Biblijski tekstovi:

- knjiga Postanka 1. – 3. poglavlje (Post 1-3)
- iz Evanđelja: Isusovo rođenje, muka, smrt i uskrsnuće, prispodobe o Božjem milosrđu i kraljevstvu Božjem (barem dva primjera), zapovijedi ljubavi (Lk 10, 27) te Isusov odnos prema grješnicima (Lk 7, 36–50)
- Dj 1 – 5
- poslanica Hebrejima 1. poglavlje (Hebr 1, 1)
- D. Čaplar – D. Kustura – I. Živković, *Životom darovani*.

Udžbenik katoličkoga vjeronauka za 3. razred srednjih škola, KS, Zagreb, 2010.

A. T. Filipović – M. M. Gadža – S. V. Gadža – A. Matković – S. N. Radinović – M. Vučica, *Svjetлом vjere*. Udžbenik katoličkoga vjeronauka za 4. razred srednjih škola, KS, Zagreb, 2009.

7.1. Objasnjenje izbora obrazovnih ishoda

Obrazovni ishodi koji se provjeravaju na državnoj maturi pretpostavljaju da se Vjeronauk u gimnazijama održava dva sata tjedno kao što je predviđeno

Ugovorom između Svetе Stolice i Republike Hrvatske o suradnji na području odgoja i kulture i Provedbenim ugovorom o katoličkom vjeronauku u javnim školama i vjerskom odgoju u javnim predškolskim ustanovama između Vlade Republike Hrvatske i Hrvatske biskupske konferencije.

Sastavljači ovoga kataloga ipak su vodili računa o činjenici da se Vjeronauk u većini gimnazija u Republici Hrvatskoj održava samo jedan sat tjedno. Zato smatraju da se neki vrijedni, ali ovakvim ispitom teško mjerljivi obrazovni ishodi ne provjeravaju na državnoj maturi. Ti ishodi su posebno naznačeni u ovome dodatku.

Obrazovni ishodi koji se ne će provjeravati na državnoj maturi

TEMELJ KRŠĆANSKE VJERE

- uočiti odnos Božje objave i čovjekova odgovora na nju
- protumačiti biblijsku poruku kroz odnos čovjeka i Boga te međuljudske odnose
- otkriti utjecaje biblijskih motiva na suvremenu kulturu i navesti primjere iz književnosti, umjetnosti i arhitekture

- objasniti Isusov stav bezuvjetnoga prihvaćanja svakoga čovjeka
- protumačiti što znači živjeti u skladu s vjerom u Isusa Krista
- uočiti vrijednost spasenja čovjeka, stvorenja i svijeta, ostvarenoga u Isusu Kristu
- uočiti povezanost molitve i života
- prepoznati važnost doprinosa mladim u liturgijskim slavljima Crkve
- prepoznati biblijsko utemeljenje i mogućnosti dobrovoljnoga kršćanskoga služenja
- prepoznati vjeru kao nadnaravni Božji dar i čovjekov odgovor koji uključuje svjesno i slobodno predanje Bogu
- ustanoviti utjecaj znanstvene prognostike na vlastito očekivanje budućnosti
- uočiti povezanost kršćanske nade u dovršenje i oblikovanje vlastitoga života

ŽIVOT I POVIJEST CRKVE

- prepoznati doprinos Crkve u razvoju znanosti i demokracije te njezino zalaganje za socijalnu pravdu
- prepoznati razloge stradanja Crkve u vrijeme totalitarnih sustava (nacizam, komunizam) i tijekom Domovinskoga rata

KRŠĆANSKA VJERA I ŽIVOT U SVREMENOME SVIJETU

- objasniti povezanost načina života i životnih ciljeva s pitanjem smisla života
- ispitati odnos pojedinih velikih religija prema socijalnoj, kulturnoj i političkoj stvarnosti
- navesti primjere poznatih znanstvenika koji su bili osvijedočeni vjernici

- zauzeti osobni stav prema činjenici da je Bog povjeroio svijet čovjeku na odgovorno upravljanje
- objasniti razliku između zrele i nezrele osobnosti
- objasniti ulogu prijateljstva u procesu razvoja osobnosti
- navesti čimbenike koji pomažu ostvarenju prijateljstva i one koji ga onemogućuju
- navesti razliku i obilježja zaljubljenosti i ljubavi
- navesti najčešće poteškoće i dileme adolescentne dobi
- prepoznati obitelj kao temelj za razvoj osobnosti
- usporediti i kritički propitati vladajuće vrjednote u obitelji i izvan nje
- uočiti povezanost između adolescentne krize i različitih oblika bijega od stvarnosti
- prepoznati opravdanost težnje za slobodom i razlikovati načine shvaćanja slobode
- protumačiti biološku, psihološku i društvenu uvjetovanost slobode
- uočiti povezanost slobode i tolerancije
- objasniti slobodu kao čovjekov poziv i vrhunsko ostvarenje
- uočiti smisao čovjekove slobode na temelju Objave
- objasniti razliku između biblijskoga i suvremenih poimanja čovjeka
- prepoznati društvene utjecaje na oblikovanje kriterija određivanja dobra i zla
- prepoznati razliku između spola i spolnosti (seksualnosti)
- protumačiti kršćansku obvezu promicanja ljudskoga života
- navesti primjere doprinosa poznatih kršćana u skrbi za bolesne

- navesti načine na koje treba čuvati i promicati vlastito i tuđe zdravlje
- objasniti uzroke i posljedice najučestalijih autodestruktivnih ponašanja mladih te navesti najučinkovitije načine prevencije takvih ponašanja
- prepoznati različite pristupe problemu patnje u suvremenih ljudi
- prepoznati načela i koncepte kojima se nastoji etički ovladati problemima napretka
- prepoznati doprinos kršćana rješavanju problema znanstveno-tehničkoga napretka

20

Nacionalni centar za vanjsko vrednovanje obrazovanja

